

Vzdělávací obor:

Tělesná výchova

Očekávaný výsledek učení:

CZB-TEV-002-ZV9-010

Spolupracuje při organizaci prostoru a pohybových činností ve známých i méně známých prostorech určených pro realizaci pohybových činností.

Popis úrovně Splněno

- Spolupracuje při organizaci pohybových činností s ohledem na konkrétní prostor pro realizaci pohybových dovedností.
- Podílí se na materiální, fyziologické a mentální přípravě na pohybovou činnost.

Školní florbalový turnaj

Autoři materiálu: Mgr. Jiří Sliacky, Ph.D.; PhDr. Jakub Forýtek

Anotace

Školní florbalový turnaj představuje dynamickou událost, která překračuje rámec pouhé sportovní soutěže. Žáci se zde naplno ponoří do komplexní realizace celé akce, a to prostřednictvím skupinových postupů. Turnaj posiluje pocit sounáležitosti napříč celou školní komunitou, neboť spojuje žáky různých ročníků a tříd v rámci jednoho společného zážitku.

Zadání pro žáky

Na jedné z prvních hodin školního roku dostanou žáci 9. ročníku zadání, aby zorganizovali pro žáky 2. stupně školní florbalový turnaj před vánočními prázdninami. Ke splnění zadání jim byla poskytnuta následující osnova:

1. Vytvořit hlavní realizační tým, rozdělit úlohy a kompetence. Součástí tohoto týmu bude vyučující TV, který bude fungovat jako hlavní konzultant a případně zprostředkovatel. Výběr dalších členů týmu a jejich úloha je v kompetenci žáků, ale povinně musí být ustanoveni hlavní organizátor (prostředník pro komunikaci mezi žáky, vyučujícím TV a vedením školy ve vztahu k organizaci turnaje) a přiměřený počet rozhodčích a pomocníků zdravotníka. Je tudíž zřejmé, že v realizačním týmu nemohou z kapacitních důvodů nalézt plné uplatnění všichni žáci dané skupiny, ale ti bez konkrétní role budou v rámci výuky aktivně pomáhat s průběžnou přípravou.
2. Prostřednictvím hlavního organizátora vykomunikovat s vedením školy závazný termín školního turnaje a zajištění prostor tělocvičny a šaten. Pedagogický dozor na akci bude zajištěn vyučujícím TV a vedením školy přidělenými dalšími pedagogickými pracovníky, pro zajištění první pomoci bude přítomen pedagogický pracovník s kvalifikací zdravotníka.
3. Nastavit organizaci turnaje v souladu s podmínkami a možnostmi školy a konkretizovat podobu startujících týmů (složení, počet členů).
4. Realizovat marketing akce na celém 2. stupni školy, registrovat počet startujících týmů.
5. Vyškolit rozhodčí pro rozhodování jednotlivých utkání a pomocníky zdravotníka akce.

6. Rozepsat herní systém turnaje a jeho časový harmonogram. Seznámit s rozpisem startující týmy.
7. Realizovat marketing akce před samotným termínem konání, pozvat žáky i pedagogy školy.
8. Zajistit všechny potřebné organizátory pro samotnou realizaci (organizátory, rozhodčí, zapisovatele, pořádkovou službu atd.).
9. V daném termínu realizovat naplánovaný školní florbalový turnaj.
10. Vyhodnotit přípravu i samotný průběh školního turnaje.
11. Vyhodnotit vliv turnaje na klima školy.

Jak z dané osnovy vyplývá, žáci připravují a realizují školní florbalový turnaj samostatně, pouze pod mentorským a supervizním dohledem vyučujícího TV a případně dalších pozvaných odborníků. Čas na přípravu je přibližně 2–3 měsíce, přičemž konzultace a výcvik rozhodčích a pomocníků zdravotníka jsou součástí výuky TV.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK k podnikavosti a pracovní Realizace akcí, aktivit a projektů KPP-REA-000-ZV9-001	<i>Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.</i>	- motivuji a vyzývám žáky k přebírání iniciativy v učení i praktickém životě - nabízím žákům volnější úkoly, projekty, které jim umožňují aktivně se ptát, vybrat si témata, rozhodovat se, plánovat své akce, nést za ně odpovědnost a řešit je nezávisle, inovativními originálními přístupy - zapojuji žáky do řízení a realizace akcí, žáci jsou (spolu)organizátory, (spolu)tvůrci různých aktivit školy: školní časopisy, besídky, výstavy, zahradní slavnosti a organizace zájmových kroužků pro veřejnost (spojení školy a komunity), sportovní turnaje, aktivity žákovského parlamentu, školní výlety, divadelní představení, dobrovolnické akce apod.
KK osobnostní a sociální Budování a udržování zdravých vztahů KOS-VZT-000-ZV9-001	<i>Rozšiřuje okruh vztahů.</i>	- aplikuji aktivity na podporu pocitu sounáležitosti se třídou a školou (sportovní aktivity apod.) - podporuji ocenění přínosu jednotlivce do společné aktivity

Metodický komentář pro učitele

- nechávat maximální možný prostor pro iniciativu a aktivitu samotných žáků, učitel vystupuje skutečně pouze v roli mentora, konzultanta a supervizora;
- kromě klíčových bodů popsaných v zadání je veškeré rozhodování v rukou samotných žáků (včetně volby sportovní hry, v tomto příkladu je využit reálný případ školního florbalového turnaje, ale pokud mají žáci intenzivnější vztah k jiné sportovní hře, mohou si vybrat tu, zkrátka druh sportovní hry by měl být první společnou volbou celého procesu);
- pro jednotlivé konzultace v rámci výuky je dobré si vždy dopředu vyhradit konkrétní prostor, aby bylo možné

efektivně plánovat i zbývající část výuky;

- výcvik rozhodčích probíhá nejčastěji formou aktivního zapojení do herních částí hodiny (žáci hrají danou sportovní hru, vybraní rozhodčí se střídají v jejím rozhodování, učitel TV je sleduje a dává jim průběžnou zpětnou vazbu k jejich rozhodnutím a vzniklým situacím);
- tento základní výcvik je vhodné podpořit dalšími možnostmi jako analýzou videí ze skutečných zápasů (kde se mohou zapojit i ostatní žáci), využitím vybraných rozhodčích k vysvětlení pravidel dané sportovní hry v jiné skupině, třídě, ročníku, diskusí s aktivním rozhodčím dané sportovní hry apod.;
- výcvik pomocníků zdravotníka probíhá zapojením výuky první pomoci do výuky TV (učí se pochopitelně všichni žáci, ale vybraní pomocníci mohou postupně přebírat role např. při kontrole splnění nějakého zadání, při opakování postupů apod.);
- výcvik pomocníků zdravotníka má primárně posílit uvědomění si potřeby dovedností první pomoci nejen ve sportu, svým zaměřením na specifika vybrané sportovní hry navíc posiluje určitou smysluplnost a skutečně otevřené přijímání i v tomto žákovském věku, ale v případě reálné potřeby na samotném turnaji budou skutečně působit pouze v roli pomocníků, úkony první pomoci vykonává příslušný zdravotník;
- úkolem učitele TV je zajistit, aby všechny parametry turnaje skutečně odpovídaly reálným možnostem školy, ale je vhodné k tomu žáky vést prostřednictvím otázek, nikoli pouze oznamovat „toto nejde“; je důležité, aby si žáci sami uvědomovali všechna omezení, a proto by jim měli porozumět;
- na pořádání takového turnaje je samozřejmě potřeba širší shoda s vedením školy i pedagogickým sborem (žáci budou chybět ve výuce, ti, co nehrají, se budou chtít jít alespoň na chvíli podívat atd.), je tedy důležité toto vše projednat ještě předtím, než za žáky s tímto nápadem vůbec přijdeme;
- po realizaci turnaje je potřeba věnovat velkou pozornost reflexi a uskutečnit k tomu diskusi, do které je vhodné (pokud to lze) zapojit i ostatní zúčastněné pedagogy (nebo jejich postřehy alespoň zprostředkovat) a zástupce hráčů, aby byl výsledný pohled co nejkomplexnější;
- pokud se turnaj a jeho pořádání stane školní tradicí, je dobré na tuto závěrečnou diskusi pozvat i zástupce budoucích organizátorů, tedy žáků budoucí 9. třídy, kteří zde mohou nasbírat nejen ponaučení, ale i inspiraci.

Učitel musí nejprve vyjednat s vedením školy a pedagogickým sborem podmínky realizace školního turnaje a zapojení žáků. Dále by už ale měl působit nejvíce v roli konzultanta, mentora a supervizora a samotný proces přípravy a realizace v případě potřeby pouze korigovat. Žáci se tak učí odpovědnost nejen přijímat, ale reálně s ní i pracovat a následně také vyhodnocovat, což je v rovině osobnostního rozvoje neocenitelná zkušenost. Takto zorganizovaný turnaj je také významným prvkem kultury školy, poukazuje nejen na otevřený přístup školy ke vzdělávání, ale i na konkrétní schopnosti konkrétních absolventů.

Popis ověřování

Ověřování probíhá komplexním **pozorováním učitele** během všech fází turnaje a **hodnocením závěrečné reflexe**.

1. Pozorování během přípravy a organizačních rolí:

- **Zodpovědnost a iniciativa:** Jak se žáci zapojují do přípravy turnaje a plnění své organizační role? Jsou proaktivní?
- **Pochopení a uplatnění pravidel:** Rozumí žáci pravidlům florbalu a pravidlům své organizační role? Uplatňují je správně? Jak žáci nastavovali postupy a pravidla? Jak se jim to podařilo nastavit?

- **Komunikace a spolupráce v organizačním týmu:** Komunikují efektivně uvnitř svého organizačního týmu a s ostatními?
- 2. **Pozorování během turnaje:**
 - **Objektivita a spravedlnost (u rozhodčích/pravidel):** Snaží se rozhodovat a posuzovat situace objektivně a spravedlivě?
 - **Dohlížení na fair play a chování ve hře:** Reagují organizátoři, zda se hráči chovají sportovně k soupeřům, rozhodčím a spoluhráčům?
 - **Realizace aktivity ve skupině:** Jak se kdo podílel na realizaci turnaje?
- 3. **Hodnocení během závěrečné reflexe:**
 - **Schopnost reflexe:** Dokážou žáci analyzovat, co se jim dařilo a co bylo náročné v organizační roli i při hře?
 - **Pochopení významu:** Chápou žáci, jak důležitá je komplexní organizace, dodržování pravidel a fair play pro úspěch a radost z turnaje?
 - **Propojování s realitou:** Dokážou propojit zkušenosti z turnaje s reálným životem (např. role a zodpovědnost v týmu, řešení problémů)?
 - **Vliv na klima školy:** Vysvětlí žáci vliv organizace školního turnaje na klima školy a vzájemnou sounáležitost napříč školou?

Učitel by měl hodnotit především **komplexní zapojení žáků do organizace, jejich zodpovědnost, schopnost spolupráce, řešení problémů a dodržování etických principů sportu.**